

ნინო შარაშენიძე

ბილინგვური განათლების საპილოტე სკოლების მასწავლებელთა ტრენინგი ბაკურიანში

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ ბილინგვური განათლების პროგრამის ფარგლებში (სსენებული პროგრამის თაობაზე იხ. ამავე ჟურნალში, რ. ჭანტურიას სტატია – გვ. 4) შეარჩია 40 საპილოტე სკოლა. ამ სკოლებში შეარჩევენ საგნებს (თითოეული სკოლა თავად გადაწყვეტს, თუ რომელი საგნები აირჩიოს), რომლებშიც ორენოვან გაკვეთილებს ჩაატარებენ.

პედაგოგთა მომზადება ბილინგვური სწავლების მიმართულებით საქართველოში უკანასკნელ ხანამდე არ ხდებოდა. არადა, ბილინგვური გაკვეთილის მომზადება, ენობრივი კომპონენტის საგნობრივ შინაარსთან ინტეგრირება და ყოველივე ამის ეფექტური სახით მოსწავლეებისათვის მიწოდება საკმაოდ რთული პრობლემაა. პედაგოგთა გადამზადების მიმართულებით, „სამოქალაქო ინტეგრაციისა და ეროვნებათშორისი ურთიერთობების ცენტრმა“, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან თანამშრომლობით, შეიმუშავა ბილინგვური განათლების პროგრამული მოდული, რომელმაც 2009 წელს გაიარა აკრედიტაცია აკრედიტაციის ეროვნულ ცენტრში. ამ მოდულის მიხედვით, შედგა სატრენინგო პროგრამა და „ევრაზიის განვითარების ფონდის“ ფინანსური მხარდაჭერით, 2010 წლის მაისის თვეში 4 ეტაპად ჩატარდა საპილოტე სკოლების მასწავლებელთა ტრენინგები დაბა ბაკურიანში.

საპილოტე სკოლებიდან შეირჩა 2-2 პედაგოგი (1 პედაგოგი – ქართულის, როგორც მეორე ენის მასწავლებელი; მეორე – საგნობრივი სპეციალისტი ან დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელი); სულ ტრენინგები გაიარა 80-მა მასწავლებელმა.

ვფიქრობთ, უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭებოდა 80 მასწავლებლისათვის ტრენინგის ჩატარებას, რომლებიც მომავალში ბილინგვური სწავლების ინფორმატორები და ორგანიზატორები გახდებიან.

ჯგუფები მიზანმიმართულად დაკომპლექტდა შერეული შემადგენლობით, რამდენადაც დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ურთიერთსწავლების ფორმასაც. ტრენინგი იმგვარად დაიგეგმა, რომ მასწავლებლებს შესაძლებლობა მიეცათ, ერთმანეთისათვის გაეზიარებინათ ამ სფეროში არსებული გამოცდილება, დაესვათ შეკითხვები და თავად მოექცნათ პასუხები. ეს, ბუნებრივია, ამაღლებს მათ პროფესიონალიზმს და პრობლემათა გადაჭრის ახალ ხედვასა და ახალ შესაძლებლობებს უქმნის მასწავლებლებს, რაც ბილინგვური განათლების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი შემადგენელი ნაწილია.

ტრენინგი ასევე გულისხმობდა უმთავრესი ინფორმაციის მიწოდებას როგორც ზოგადად ბილინგვური განათლების შესახებ მსოფლიოში, ისე მისი კონკრეტული მხარეებისა და

პერსპექტივების შესახებ საქართველოში.

განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება კონტაქტებს მასწავლებელთა, სკოლათა და რეგიონთა შორის, რაც ტრენინგის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მხარე იყო. გამოცდილების გაზიარება ამჟამად იყო და მომავალშიც უნდა გახდეს მეტად მნიშვნელოვანი ასპექტი ბილინგუური განათლების განვითარებისათვის საქართველოში. ეს კონტაქტები, უნდა აღინიშნოს, რომ შედგა და მომავალშიც სასურველია მათი გადრეკვა. მასწავლებლებმა სურვილი გამოთქვეს, დასწრებოდნენ და თავად გაეზიარებინათ ამგვარი გამოცდილებები.

ტრენინგის პირველი დღე დაეთმო მასწავლებელთა გაცნობასა და ტრენინგის მიზნების გამოკვეთას. ტრენინგის მნიშვნელოვანი მხარე იყო მასწავლებელთა გარკვევა ინტერკულტურული სწავლების ასპექტებში. მათ შესაძლებლობა მიეცათ, გამოეთქვათ საკუთარი მოსაზრებები ამ უმნიშვნელოვანესი საკითხის ირგვლივ და ასევე მიეღოთ თეორიული ცოდნა და შეეძინათ ანალიზის უნარი არსებული პრობლემების გადაჭრისათვის. მათ კარგად გააანალიზეს საკითხები: რა არის საჭირო პიროვნების ინტეგრირებისათვის საზოგადოებაში, რა არის ტოლერანტობა, როგორ ვლინდება იგი ცხოვრებასა და განათლების სფეროში, როგორ უნდა გადაიჭრას სიტუაციური ამოცანა, რომელსაც მათ წინაშე დააყენებს რეალობა და ასე შემდეგ.

ტრენინგის პროცესში მნიშვნელოვანი ამოცანა იყო, მასწავლებლები კარგად გასცნობოდნენ სახელმძღვანელოს ბილინგუური განათლების შესახებ („ბილინგუური განათლება – სამაგიდო წიგნი მასწავლებლებისთვის“, თბილისი, 2009 – წიგნი ითარგმნა ლატვიურიდან). ტრენინგის მიმდინარეობის განმავლობაში მათ დაწვრილებით და კრიტიკულად გააანალიზეს ყოველი

თავი ამ სახელმძღვანელოდან და მიუსადაგეს იგი მათ ირგვლივ არსებულ რეალობას.

ცალკე სესიები დაეთმო ზოგადად ბილინგუური განათლების გაანალიზებას, მსოფლიო გამოცდილების გარკვევას და საქართველოს სპეციფიკის გათვალისწინებით, რეალობისადმი მისადაგებას. ასევე ცალკე სესია მიეძღვნა ბილინგუური სწავლების გამოცდილების გაანალიზებას. პრეზენტაციამ შესაძლებლობა მისცა მასწავლებლებს, კარგად დაენახათ სწავლების ამ ფორმის უპირატესობა ეთნიკური სკოლებისათვის და მათ მიერვე წამოჭრილი პრობლემების ანალიზის შედეგად მისულიყვნენ სათანადო დასკვნებამდე. კარგად გააცნობიერეს ბილინგუური განათლების არსებული მოდელები და გააანალიზეს, კონკრეტულ სიტუაციაში რომელი მოდელი იქნებოდა მათთვის მისაღები, რატომ და რა ნიუანსობრივ ცვლილებებს შეიტანდნენ მასში.

განსაკუთრებულად საინტერესო აღმოჩნდა პრობლემათა გადაწყვეტის გზების ძიება.

ტრენინგზე კარგად გამოიკვეთა ბილინგვალური მასწავლებლის პროფილი. მასწავლებლებმა გააანალიზეს საჭიროებები, მოთხოვნები და მოვალეობები.

მნიშვნელოვანი საკითხი იყო დაწყებითი კლასების საგნობრივი სტანდარტების მიმართების ჩვენება ენობრივი კომპეტენციის განვითარების მოთხოვნებთან.

მასწავლებლებმა კარგად გააანალიზეს ის ფუნქციური ფრაზები, რომელთა დამკვიდრებას სასწავლო პროცესში დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ენობრივი კომპეტენციის ამაღლებისათვის. ისინი გაეცნენ ამ ფუნქციურ ფრაზებს სახელმძღვანელოდან და თავად შექმნეს დიდი ბანკი კონკრეტული სიტუაციების გაანალიზებით.

ტრენინგის მეტად საინტერესო მხარედ იქცა ენის გაკვეთილისა და

ბილინგვური გაკვეთილის შედარებითი ცხრილის განხილვა. მიცემულმა მასალამ კარგად მიახვედრა ისინი ბილინგვური განათლების არსსა და მიზანს.

მნიშვნელოვანი იყო ორგანიზების ფორმებისა და სწავლების მეთოდების გაანალიზება ბილინგვურ კლასში. სათითაოდ იქნა განხილული თითოეული მათგანი. მაწავლებლებმა თეორიული ცოდნისა და პრაქტიკული ანალიზის შედეგად ბევრი რამ ახლებურად გაიაზრეს.

სპეციალური სესიები დაეთმო მეთოდთა ანალიზს უნარების (მოსმენის, ლაპარაკის, კითხვისა და წერის) განვითარების თვალსაზრისით.

მასწავლებელთათვის მნიშვნელოვანი აღმოჩნდა თემატური დაგეგმვისა და გაკვეთილის დაგეგმვის ცხრილების გაანალიზება და მათი პრაქტიკული მნიშვნელობის ჩვენება ბილინგვურ კლასში მუშაობის პროცესში.

მიღებული ცოდნისა და პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გათვალისწინებით, ბოლო ორი სესია დაეთმო

გაკვეთილების დაგეგმვასა და მათ პრეზენტაციას. უნდა აღინიშნოს, რომ ეს პრაქტიკული ასპექტი მეტად მნიშვნელოვანი აღმოჩნდა, რადგან თითოეული ჯგუფის მიერ წარმოდგენილმა გაკვეთილმა და მისმა შეფასებითმა ანალიზმა კარგად გამოავლინა ბილინგვური გაკვეთილების აგების პრინციპები და მასწავლებლები დაეუფლნენ იმ უნარ-ჩვევებს, რაც საგაკვეთილო პროცესში გამოადგებათ და რაზეც არის დაფუძნებული ბილინგვური განათლება.

ყოველდღიურად ხდებოდა ტრენინგის შეფასება, სურვილებისა და შენიშვნების ანალიზი.

ტრენინგმა მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა ბილინგვური კლასების მასწავლებელთა მომზადების თვალსაზრისით. მათ გამოთქვეს დიდი სურვილი, მომავალშიც გაგრძელებს ამ ტიპის შეხვედრები, რათა მიეცეთ აზრთა გაცვლა-გამოცვლისა და გამოცდილების გაზიარების საშუალება.